

รายละเอียดรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี

ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา
ภาษาไทย พสสศ ๑๐๒ สังคม สงคราม และสันติ
ภาษาอังกฤษ PBPS 102 Society, War, and Peace
๒. จำนวนหน่วยกิต ๓ (๓-๐-๖) หน่วยกิต (ทฤษฎี – ปฏิบัติ – ค้นคว้า)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา
๓.๑ หลักสูตร -
๓.๒ ประเภทของรายวิชา วิชาเลือก/หมวดวิชาศึกษาทั่วไป/กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา
และอาจารย์ผู้สอน ดร.ชาญชัย ชัยสุขโกศล และ อาจารย์งามศุภร์ รัตนเสถียร
๕. วัน / เวลา อังคารที่ ๗ มิ.ย. ๕๔ – ๑๓ ก.ค. ๕๔
๑๓:๐๐ – ๑๖:๐๐ น.
๖. เงื่อนไขของรายวิชา กำหนดจำนวนผู้เรียนอย่างน้อย ๑๕ คน
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน
(Pre-requisite) ไม่มี
๘. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน
(Co-requisites) ไม่มี
๙. สถานที่เรียน ส่วนงานที่นักศึกษาสังกัด
๑๐. วันที่จัดทำหรือปรับปรุง วันที่ ๒๕ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

รายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว นักศึกษาสามารถ

- ๑.๑ นำเสนอ ถกเถียง ถกแถลง และโต้แย้ง หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์และการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมทั้งแนวคิดเรื่องความขัดแย้ง และการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้ง
- ๑.๒ จินตนาการ และถ่ายทอดภาพอนาคตสังคมที่พึงประสงค์ได้
- ๑.๓ เข้าใจสังคมไทยดีขึ้น และอธิบายวิธีเข้าถึงการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างได้อย่างสร้างสรรค์

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนารายวิชา

เพื่อเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้สังคมผ่านแนวคิดและมุมมองทางด้านความรุนแรงและสันติภาพศึกษา

ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

ความสำคัญของปรัชญา ปรัชญาว่าด้วยมนุษย์และสังคม ปรัชญาว่าด้วยสงครามและสันติภาพ กระบวนทัศน์ตะวันตก ตะวันออกและอื่นๆ สิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การอยู่ร่วมกันในสังคม ประวัติศาสตร์สงครามและสันติภาพระหว่างประเทศและภายในประเทศ ความรุนแรงและสันติวิธีระหว่างประเทศและภายในประเทศ ความขัดแย้งและการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรในประเทศไทยและอาเซียน

The importance of philosophy, its view on man and society, war and peace; western, eastern, and other paradigms; human rights, human dignity, social harmony; international and national history of war and peace and of violence and nonviolence; conflict and conflict transformation in politics, economy, society, resources in Thailand and Southeast Asia

๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน (นำเสนอผลงานของกิจกรรมสังเคราะห์ความรู้)	การศึกษาด้วยตนเอง
๔๕ ชั่วโมง (๓ ชั่วโมง x ๑๕ สัปดาห์)	-.....ชั่วโมง (.....-.....ชั่วโมง x ๑๕ สัปดาห์)	๙๐ ชั่วโมง (๖ ชั่วโมง x ๑๕ สัปดาห์)

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล ๓ ชั่วโมง/สัปดาห์

การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

๑. สรุปสั้น ๆ เกี่ยวกับความรู้ หรือทักษะที่รายวิชามุ่งหวังที่จะพัฒนานักศึกษา

เกี่ยวกับความรู้ที่รายวิชามุ่งหวังที่จะพัฒนานักศึกษา คือ มนุษย์กับสังคม สงครามและสันติภาพ และทุกข์และสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่วนทักษะคือการคิดวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้ และการสื่อสาร

๒. คำอธิบายเกี่ยวกับวิธีการสอนที่จะใช้ในรายวิชาเพื่อพัฒนาความรู้หรือทักษะในข้อ ๑

๒.๑ การบรรยายแนวคิดทฤษฎีและประสบการณ์จากผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญพิเศษในแต่ละเรื่อง

๒.๒ กิจกรรมผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้สึกและประสบการณ์ เกี่ยวกับสถานการณ์ความขัดแย้ง ผ่านการเรียนรู้ ๔ ขั้นตอน คือ ประสบการณ์ (Experience) และความรู้สึก การใคร่ครวญ การสรุปหลักการทั่วไป (Conceptualization or Lesson Learned) และการประยุกต์ใช้ (Application)

๒.๓ การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการนำเสนอรายงาน โดยนักศึกษาจะได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าร่วมกับผู้สอน ทั้งแบบกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่

ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. ตำราและเอกสารหลัก

- ๑) โยสไตน์ กอร์ดอร์ (เขียน) สายพิณ ศุภุทธมงคล (แปล) โลกของโซฟี เส้นทางจินตนาการสู่ประวัติศาสตร์ปรัชญา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ
- ๒) Michael Howard (เขียน) ณ ณรงค์ ทวีวัฒน์ (แปล) (n.d.) ศาสดาแห่งสงคราม. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือศรีศิริ
- ๓) กฤตยา อาชวนิจกุล (บรรณาธิการ) (๒๕๕๑) จินตนาการความเป็นไทย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม และศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล
- ๔) ปาริชาติ สุวรรณบุบผา (๒๕๕๒) คู่มือसानเสวนา. นครปฐม: ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ไม่มี

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

สัปดาห์ที่ ๔ สิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

- ๑) ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ (๒๕๔๙). กำเนิดและความเป็นมาของสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ: คบไฟ
- ๒) ประเวศ วะสี (๒๕๔๕). ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน ศักยภาพแห่งความสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สัปดาห์ที่ ๕ ปรัชญาว่าด้วยสงครามและสันติภาพ

หัวข้อนี้เป็นการปูพื้นฐานความรู้ทั่วไปในด้านสงครามและสันติภาพ โดยการบรรยายเกี่ยวกับปรัชญาว่าด้วยสงครามและสันติภาพจะทำให้นักศึกษาเห็นวิวัฒนาการของสงครามและสันติภาพอย่างเป็น

ระบบ เนื้อหาทางด้านปรัชญาสงครามและสันติภาพจะใช้กรอบแนวคิดตะวันตกเป็นหลักและจะเสริมแนวความคิดที่เกิดจากนักปรัชญาตะวันออก

เอกสารอ่านประกอบ

Galtung, J (1996): **Peace by Peaceful Means: Peace and Conflict, Development and Civilization**, Oslo, International Peace Research Institute.

Kant, I, (2003): **Perpetual Peace**, Reprinted version, [Origin collection 1724-1804], Indianapolis, Hackett Publishing

Pindavaij, E. (2007): **“Philosophical Reconstruction of Peace Concepts”**, *Doctorate Dissertation on Thai Social Transformation under the Influence of Capitalism*, Castellon de la Plana, Universitat Jaume I. (Handout will be distributed in Class)

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (๒๕๓๙): “ทฤษฎีสันติภาพ: พิจารณาจากบทเรียนของทฤษฎีสงคราม”, สันติทฤษฎี/ วิถีวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, มูลนิธิโกลบอลคิมทอง

สัปดาห์ที่ ๘-๙ สันติภาพและสันติวิธี ในต่างประเทศและในประเทศไทย

หัวข้อนี้ เป็นการบรรยายความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อถกเถียงเรื่องสันติภาพและสันติวิธี ในฐานะทางเลือกออกจากสงครามและความรุนแรงในระดับต่างๆ ทั้งที่เป็นสันติภาพทางตรง สันติภาพเชิงโครงสร้าง และสันติภาพเชิงวัฒนธรรม ตลอดจนการสร้างสันติภาพในบริบทความขัดแย้งยืดเยื้อ รวมถึงความท้าทายของสันติวิธีในโลกยุคก่อนการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย พร้อมกับยกกรณีตัวอย่างสำคัญๆ ทั้งในและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดต่างๆ ในเรื่องสันติภาพและสันติวิธี

เอกสารอ่านประกอบ

Burrowes, Robert (1996) **The strategy of nonviolent defense: a Gandhian approach**. Albany : State University of New York Press.

Galtung, Johan, and Naciones Unidas (1999) **Conflict transformation by peaceful means: the TRANSCEND method**. United Nations : United Nations University.

Lederach, John Paul (2003) **The Little Book of Conflict Transformation**. Pennsylvania : Good Books.

Moser-Puangsuwan, Yeshua and Thomas Weber (2000) **Nonviolent Intervention Across Borders**, HI : University of Hawaii Press

Ram, Senthil and Ralph Summy (2007) **Nonviolence: An Alternative for Defeating Global Terror(ism)**. New York : Nova Science Publishers.

โจแอน บอนดูแรนต์ (เขียน) ไพศาล วงศ์วรวิสิทธิ์, อนิตรา พวงสุวรรณ โมเซอร์ (แปล) (2536) **อหิงสา : อาวุธของคนกล้า**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มูลนิธิโกลบอลคิมทอง

สัปดาห์ที่ ๑๓ จินตนาการใหม่ความเป็นไทย

ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย เช่น อัตลักษณ์ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ที่อาจทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างไม่เป็นสุขและอาจนำไปสู่ความขัดแย้ง พร้อมทั้งเสนอทางออกในการเข้าใจใหม่ความเป็นไทยที่สอดคล้องกับแนวทางสันติวิธี

หนังสืออ่านประกอบ

- ๑) กฤตยา อาชวนิจกุล (บรรณาธิการ) (๒๕๕๑) **จินตนาการความเป็นไทย**. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม และศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล
- ๒) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)(๒๕๕๗) **ความเป็นไทย/ ความเป็นไทย** หนังสือรวมบทความจากการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ ๒ เรื่องชาติและชาติพันธุ์ กรุงเทพฯ: โอ.เอส.ปรินติ้งเฮ้าส์.
- ๓) Yusuf, Dr.Imtiyaz and Schmidt, Dr.Lars Peter.(eds) (2006). **Understanding Conflict and Approaching Peace in Southern Thailand**, Bangkok: Konrad-Adenauer-Stiftung.
- ๔) Silva, K.M de(ed.) (1988). **Ethnic Conflict in Buddhist Societies: Sri Lanka, Thailand and Burma**. Srilanka: Biddles of Guildford Ltd.

การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

กระบวนการเรียนการสอน เนื้อหา การประเมินผล สื่อการสอน โอกาสในการมีส่วนร่วม เอกสารประกอบการเรียน

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- ๒.๑ ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน
- ๒.๒ ลักษณะคำถาม
- ๒.๓ การไต่ถามหลังบทเรียน
- ๒.๓ รายงานกลุ่มและการสอบปลายภาค

๓. การปรับปรุงการสอน

กลไกและวิธีการปรับปรุงการสอน โดยการประเมินจากผู้เรียน และอาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก และเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

- ๔.๑ ผู้สอนประเมินนักศึกษา
- ๔.๒ นักศึกษาประเมินตัวเอง
- ๔.๓ นักศึกษาประเมินเพื่อนนักศึกษา

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

๕.๑ ระหว่างการเรียนการสอน คณะผู้สอนจะมีการพูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นระยะๆ ด้วยวิธีการเช่นนี้การจัดการเรียนการสอน จะเป็นกระบวนการที่สมบูรณ์และต่อเนื่อง

๕.๒ หลังสิ้นสุดการเรียนการสอนปลายภาคการศึกษา คณะผู้สอนจะประเมินโดยใช้แบบ ประเมิน และวิธีประเมินดังกล่าวข้างต้น มาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาจุดที่ควรปรับปรุงต่อไป